

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

*Prohloubení odborné spolupráce a propojení ústavů lékařské biofyziky
na lékařských fakultách v České republice
CZ.1.07/2.4.00/17.0058*

**Co by mohl (budoucí) lékař vědět o
materiálech tkáňových výztuží či náhrad**

20. března 2012

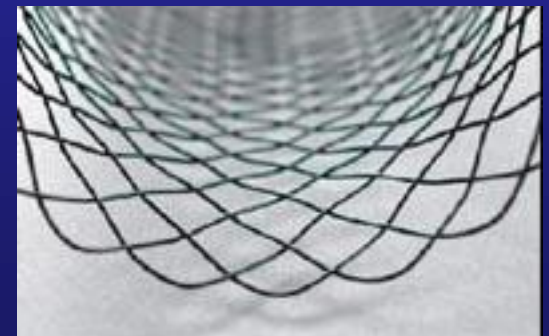
Měření fyzikálních vlastností Nitinolu

Aleš Bezrouk, Jiří Záhora, Josef Hanuš

- Mechanika NiTi stentu
- Nedestruktivní testování NiTi stentu
- Mechanika ortodontických NiTi pružinek
- Aplikace ortodontických NiTi pružinek

Stent - parametry

- Nitinolový spirální stent
  - Typ SX ELLA STENT firmy ELLA - CS
  - Samoexpandibilní s atraumatickými konci
  - Délka 72 mm
  - Průměr 14 mm
  - Stoupání 29 mm
  - Průměr drátu 0,18 mm
  - Počet ramen 24

- Uchycení
  - Stent byl uchycen na obou koncích ve speciálním přípravku pod 6-ti koncovými ohyby

Nitinolový spirální stent

- Mechanické vlastnosti
  - Vyplyvají ze stavby (geometrická struktura) a materiálu (E , μ) stentu
- Geometrie
  - Struktura protiběžných pružin na konci k sobě chycených, což zabraňuje jejich rozvíjení
  - Vzájemná závislost délky a průměru stentu

- D ...průměr stentu
 L ...délka stentu
 l ...délka závitů stentu
 q ...poměr délky stentu k stoupání stentu

$$D = \frac{\sqrt{l^2 - \left(\frac{L}{q}\right)^2}}{\pi}$$

Vztah síly a změny geometrie (deformace) stentu

- Předpoklady - teorie
  - Dva možné postupy
    - Přibližný model

$$F = k_{(E, \Phi_i^0)} \cdot \Delta L$$

- Přesný model

$$F = f(E, \Phi_i)$$

F ...síla

k ...tuhost pružiny

E ...Youngův modul pružnosti

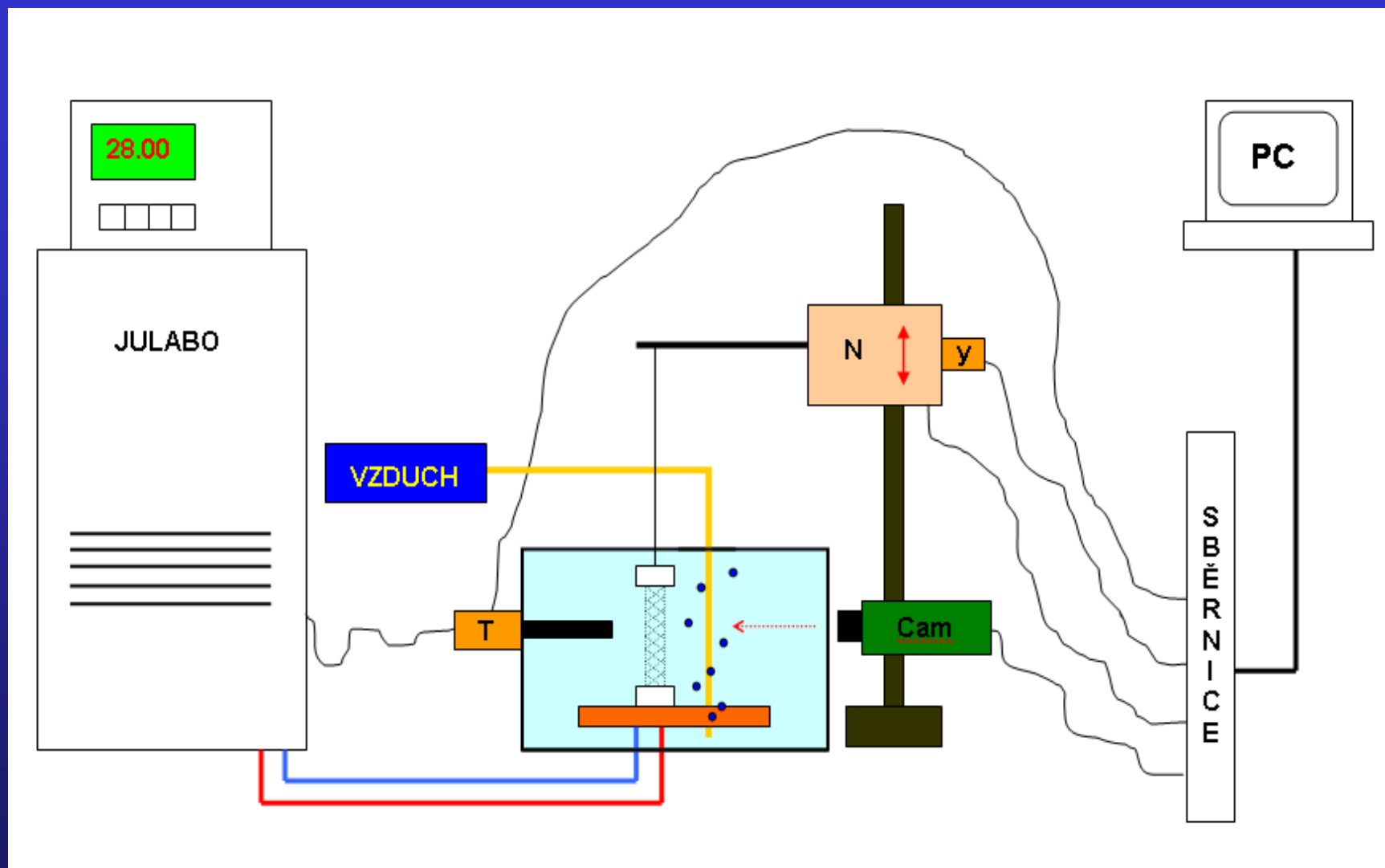
Φ ...geometrické parametry stentu

ΔL ...prodloužení stentu

Měření

- Přibližný model
  - Jednoduché zpracování v programu Excel
  - První přiblížení
  - Ověřený, běžně používaný
  - Zanedbání vlastní deformace materiálu
- Měřicí systém ISES
  - měřicí karta National Instruments
  - siloměr
  - Měřič polohy
  - Kamera TOPICA
- Termostat JULABO
- Rovnoměrné osvětlení FOMEI
- Termostatická lázeň vlastní konstrukce
- Měřicí přípravky vlastní konstrukce

Měřicí aparatura - schema

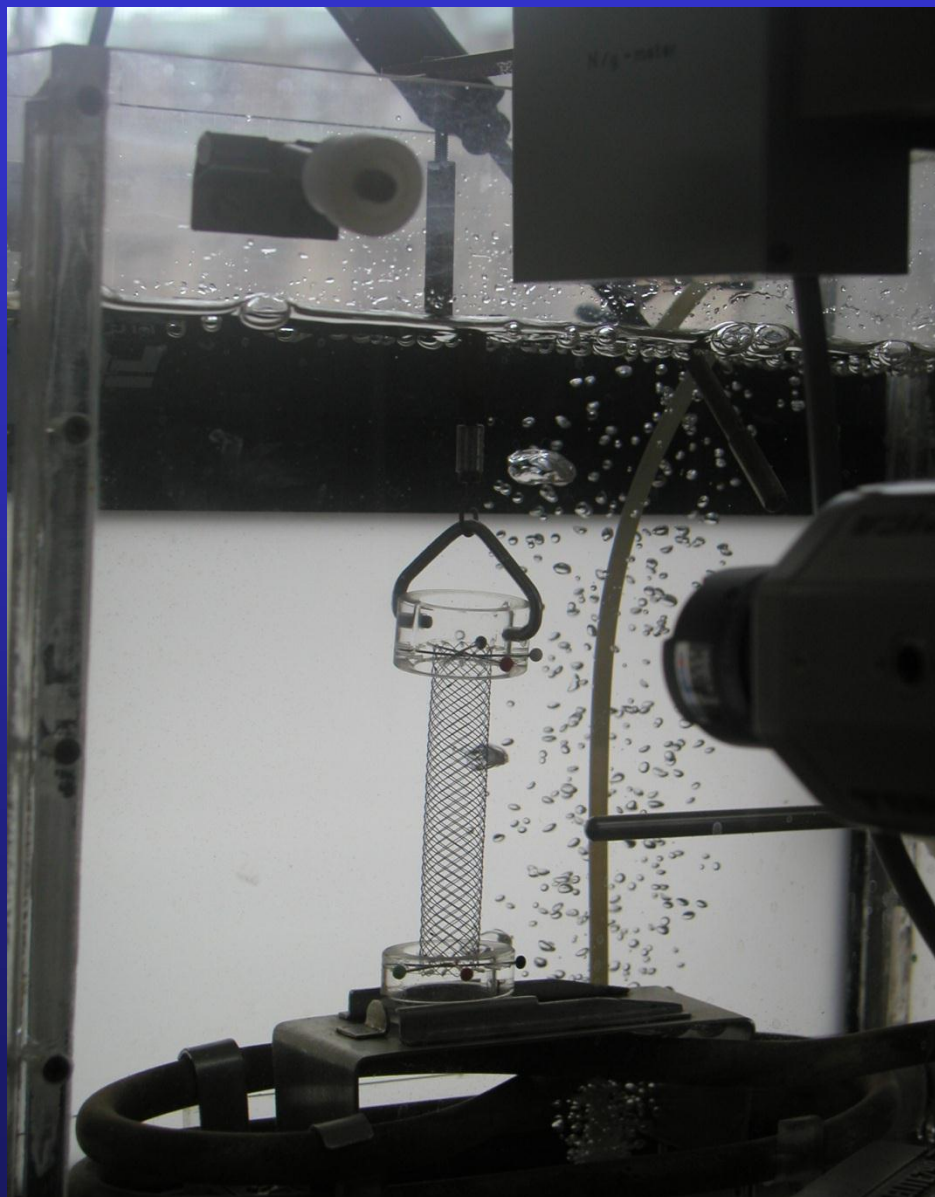

Měřicí aparatura - celek

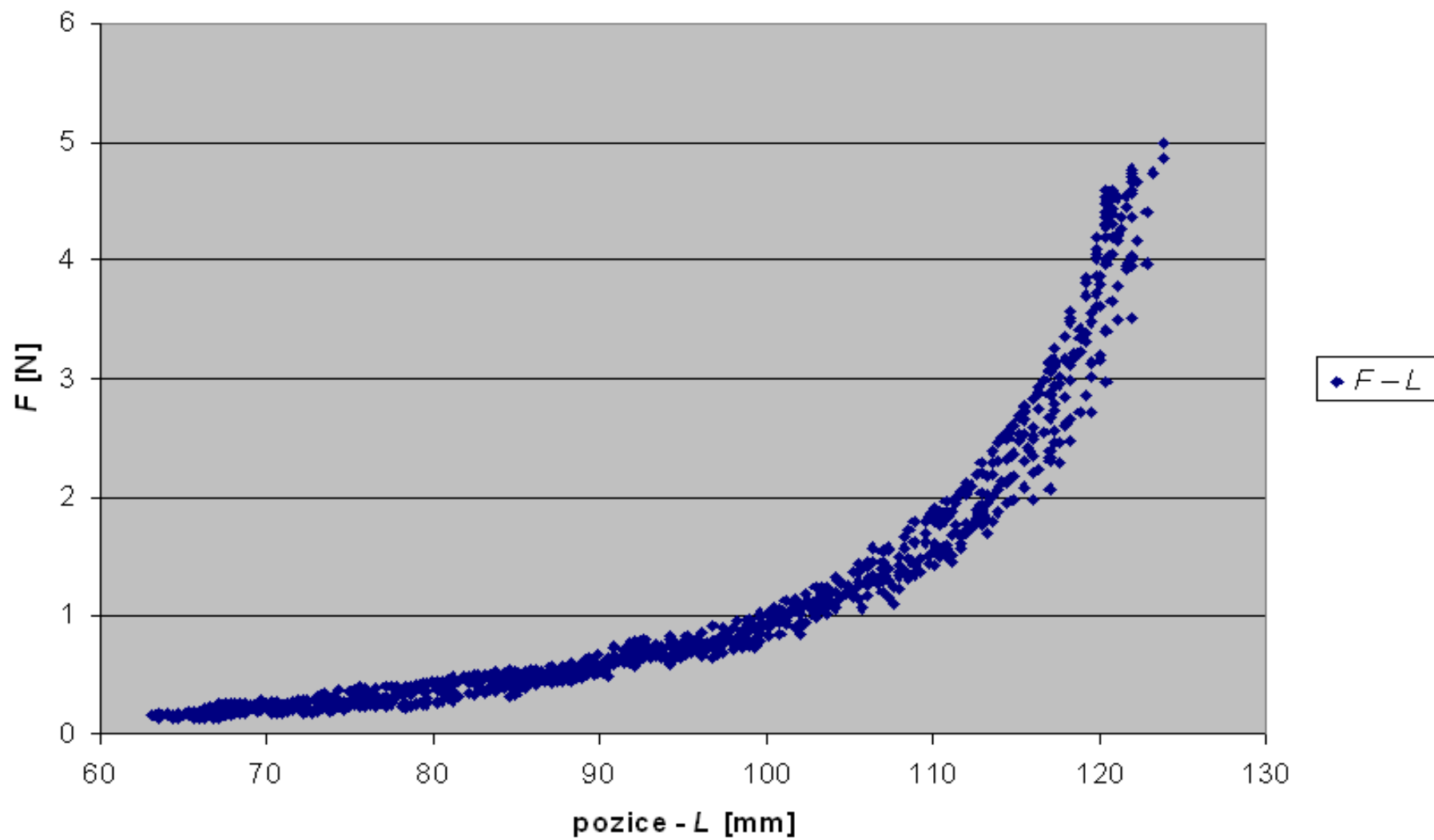

Měřicí aparatura – detail lázně

DATA - „syrová“

40 °C

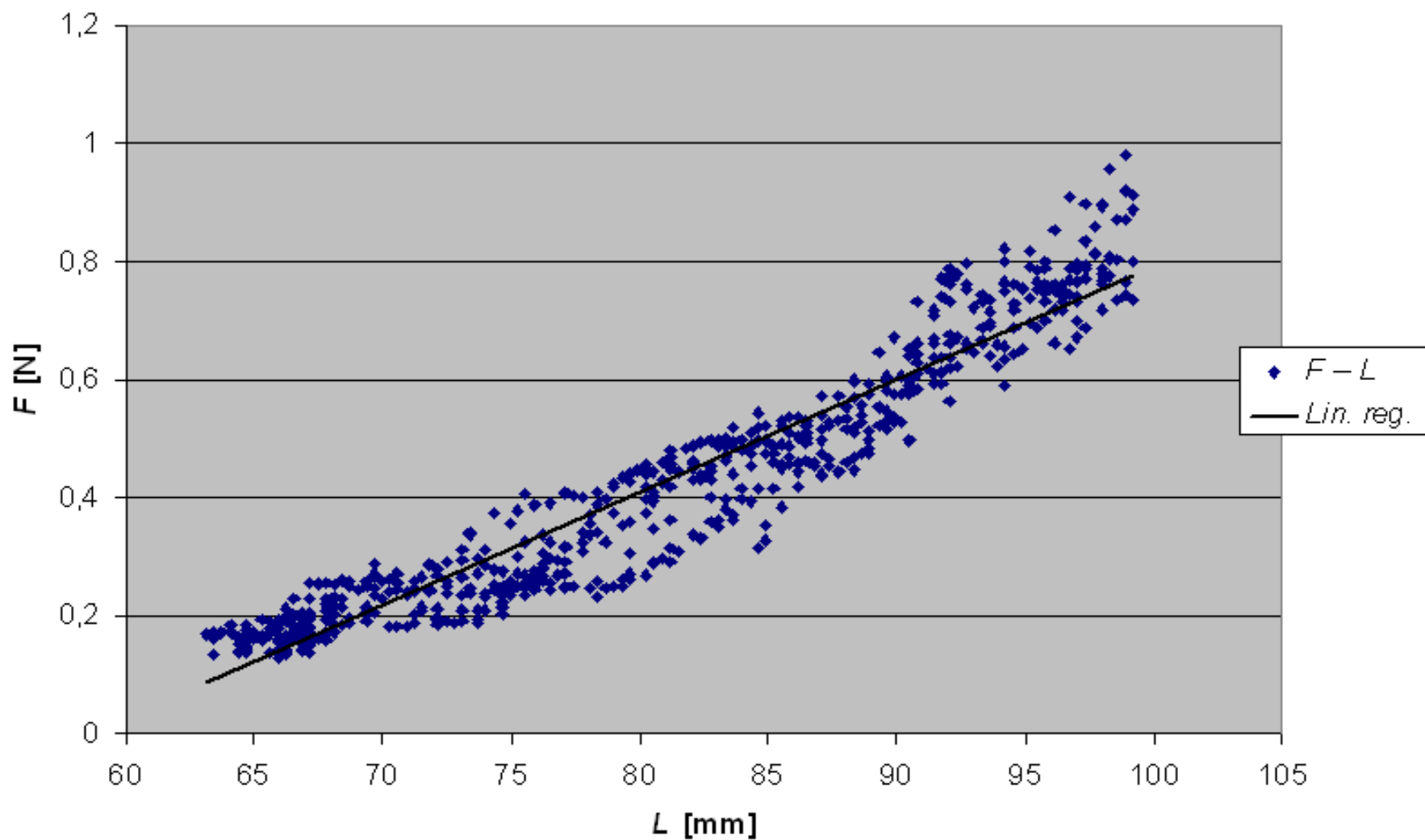

DATA – výběr úseku – lineární regrese F/L

40 °C -- 99.5 mm

$$y = 0,019x - 1,120$$

$$R^2 = 0,920$$

DATA – vyhodnocení - TAB

teplota [°C]	k [mN/mm]	střední chyba	R^2	k_R [mN/%]	střední chyba	R^2
15,00	4,893	0,172	0,629	9,052	0,194	0,812
16,00	6,626	0,229	0,613	9,626	0,126	0,904
17,00	7,276	0,161	0,785	10,176	0,125	0,904
18,00	8,266	0,145	0,832	10,748	0,108	0,924
19,00	9,152	0,142	0,868	11,608	0,128	0,912
20,00	10,547	0,183	0,829	13,023	0,136	0,917
21,00	12,043	0,166	0,894	14,679	0,098	0,966
22,00	13,338	0,155	0,914	17,233	0,125	0,956
25,00	17,443	0,189	0,932	23,281	0,140	0,971
28,00	19,086	0,245	0,896	27,802	0,160	0,971
31,00	19,165	0,252	0,904	28,342	0,175	0,970
34,00	19,144	0,267	0,904	28,296	0,187	0,966
37,00	19,153	0,274	0,889	28,365	0,207	0,960
40,00	19,061	0,225	0,919	28,514	0,199	0,964
43,00	19,150	0,226	0,920	28,276	0,182	0,970
45,00	19,163	0,234	0,932	28,426	0,146	0,980

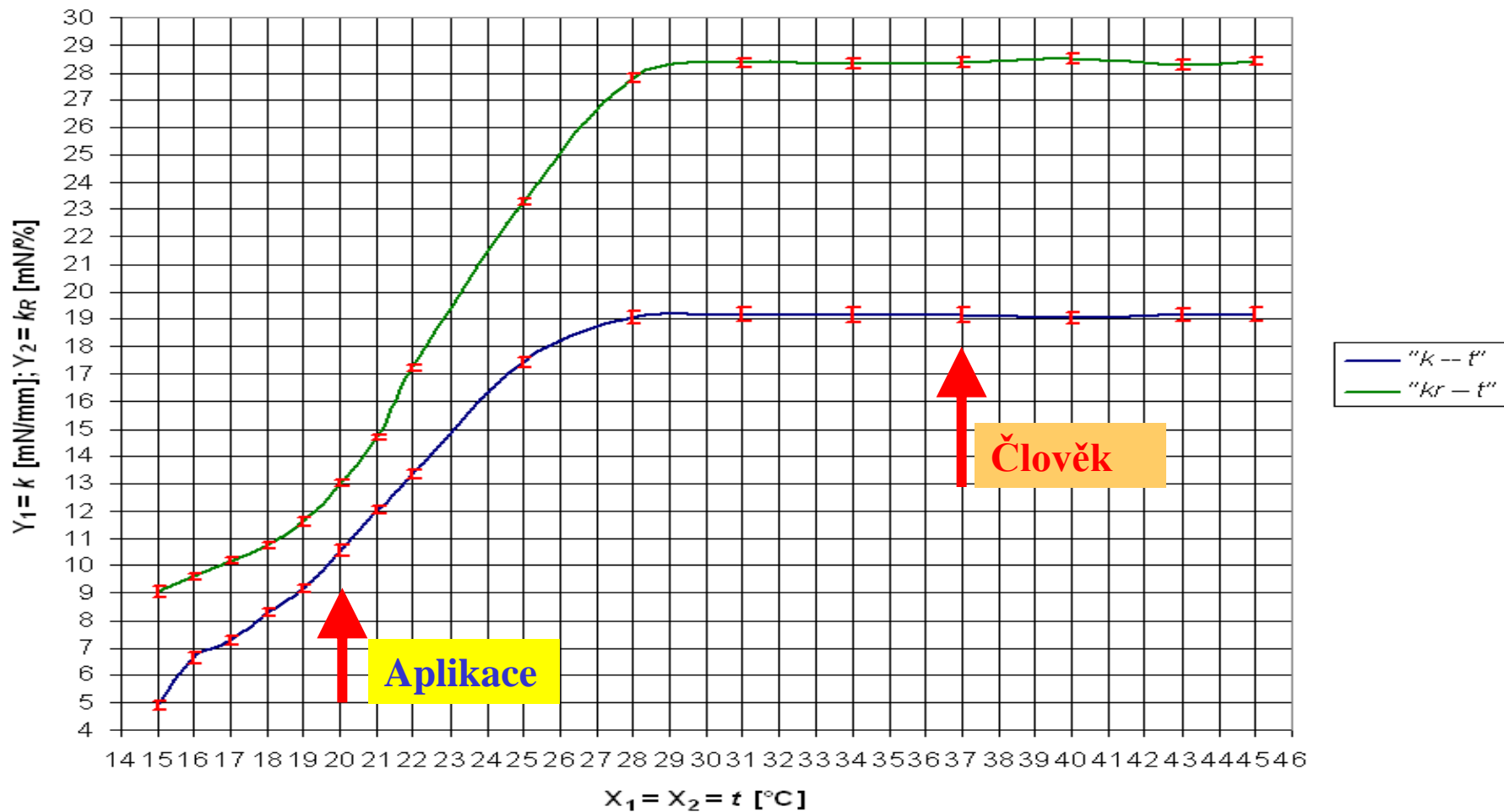
- Porovnání

- 1000 měření pro každou teplotu a každou metodu
- Vzrůst tuhosti ~ při změně teploty z 15 °C na 45 °C je přibližně 3x
- Velká nepřesnost pro nízké teploty (15, 17) °C zvláště u závislosti $F -- L$ způsobená deformací tvarů stentu přílišným „změknutím“ a neschopností vrátit se plně do původního tvaru
- „Maximální“ tuhosti stentu dosaženo při teplotách nad 30 °C

DATA – vyhodnocení - Graf

- Graf s vynesnými hodnotami středních chyb aritmetických průměrů

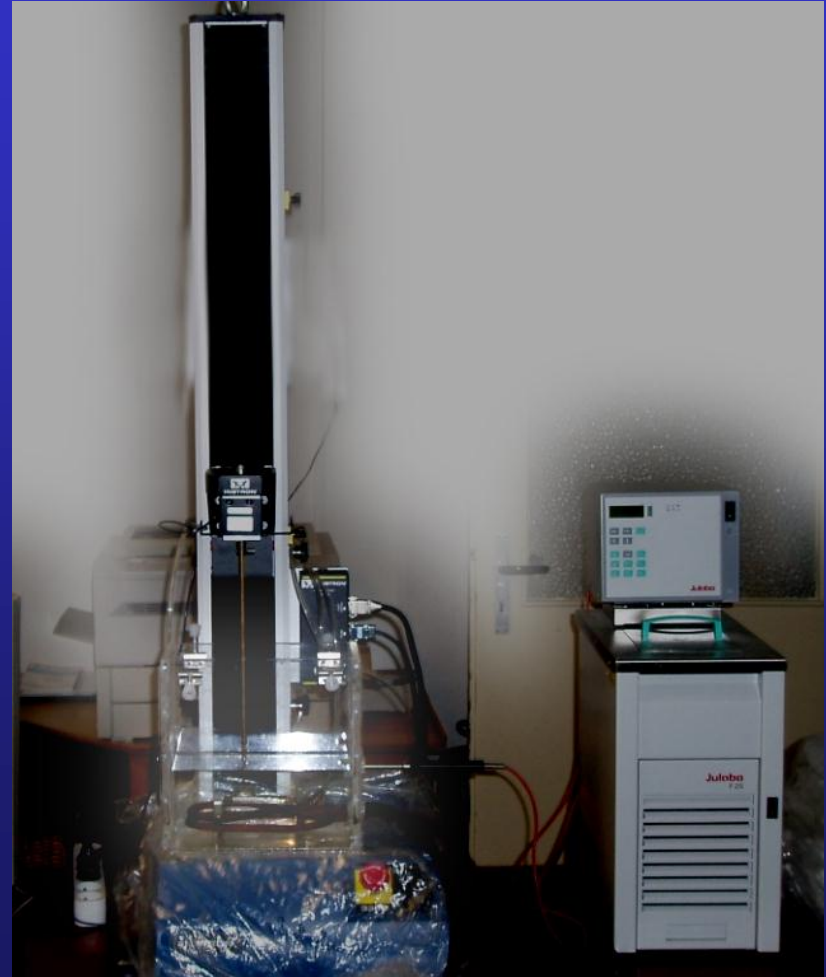
Dependence of the rigidity of the stent on measured temperature

Měření

- **Měřicí systém
INSTRON 3343**
- **Termostát
JULABO**
- **Termostatická
lázeň vlastní
konstrukce**

Přesný model

- Výhody

- Přesná predikce chování stentu (předpoklad u našeho modelu)
- Jednoznačný vztah mezi silou axiální F_A (měřená) a silou radiální F_R

$$F_R = f(F_A)$$

- Tento vztah nezávisí na použitém materiálu a tudíž ani na teplotě

$$\frac{dF_R}{dT} = \frac{df(F_A)}{dT} = 0$$

- Vzájemné vyjádření parametrů

- Analytickou metodou nejmenších čtverců zjištěné E
pro 40 °C (60,36 GPa), pro 45 °C (62,69 GPa)
- Odpovídá předpokladu z předchozích měření -- $E = 60$ GPa

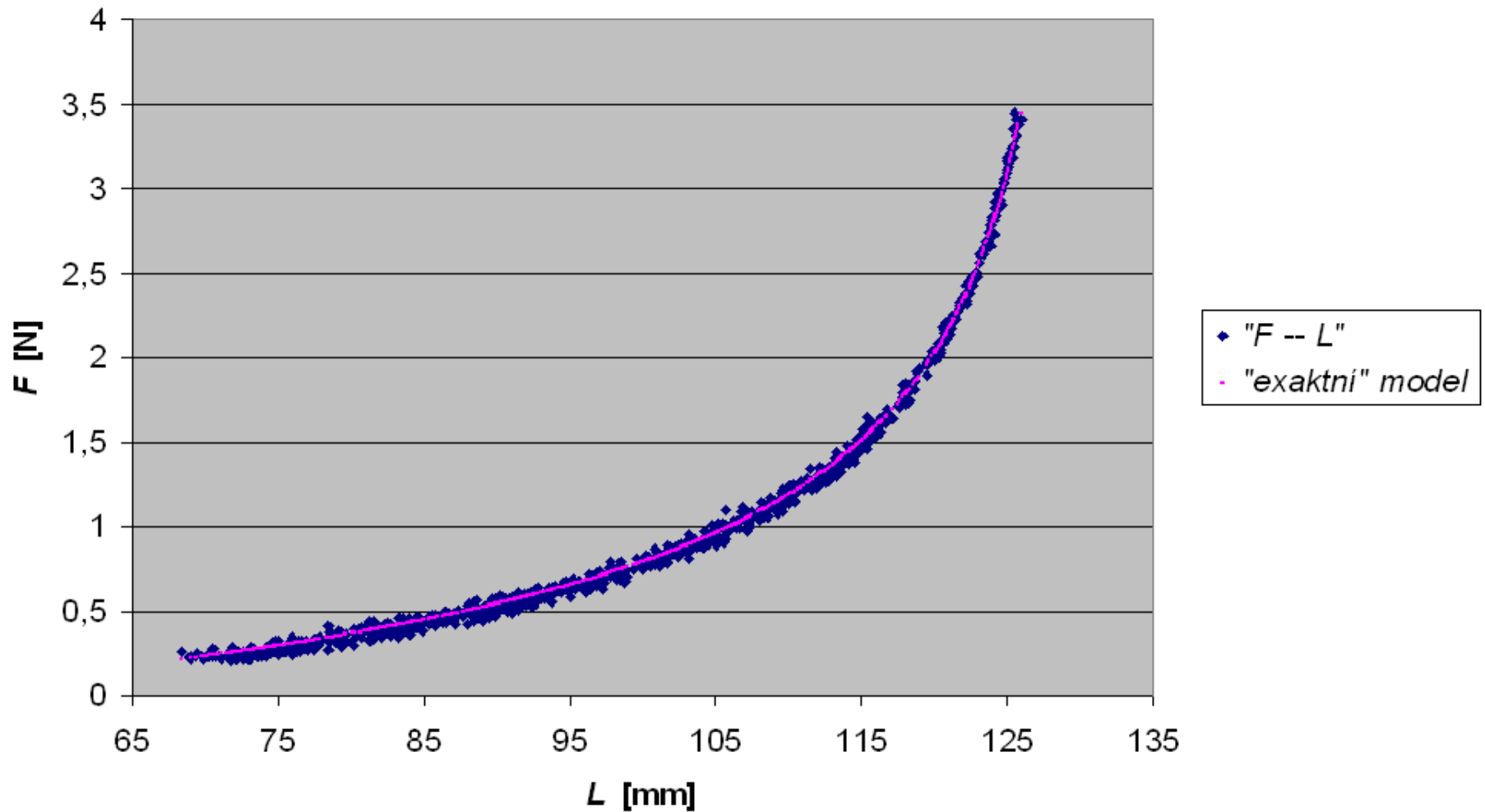
- Nevýhody

- Není plně ověřeno
- V případě složitější stavby stentu nutný přesný popis všech geometrických prvků
- Složitý matematický vztah

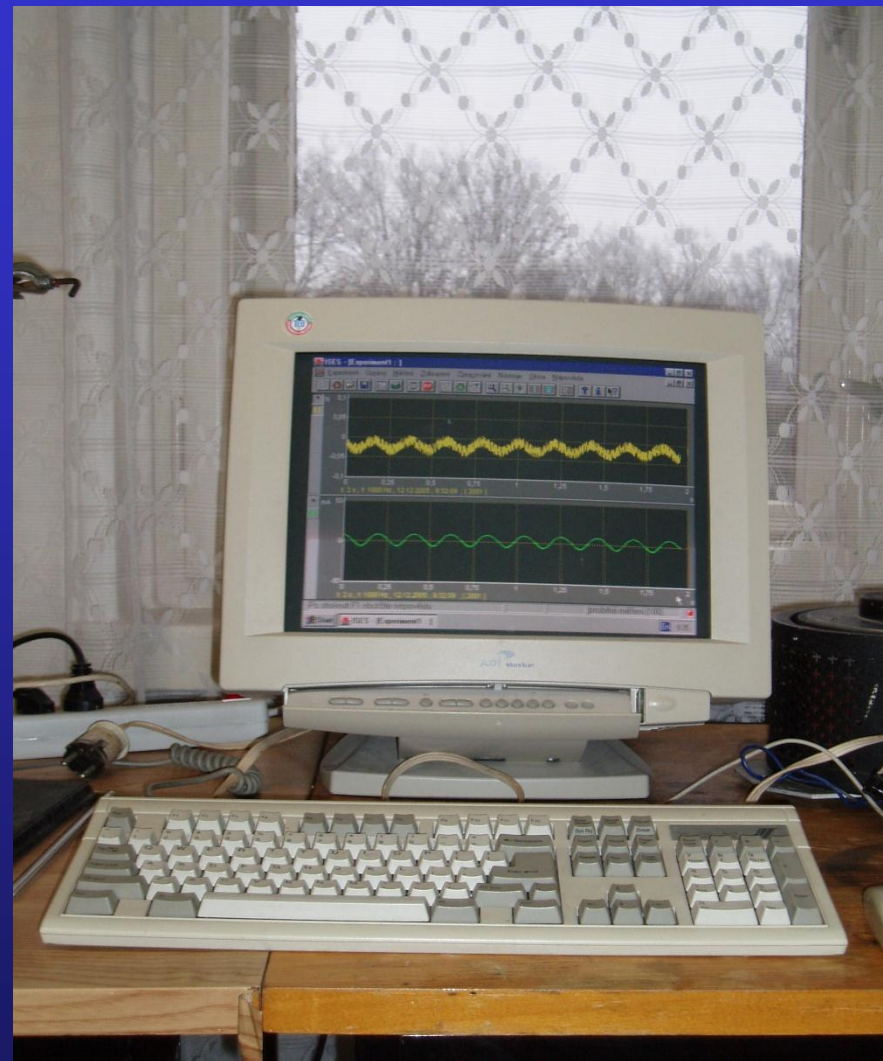

Přesná metoda – 45 °C

přepočtená data z "F -- D" závislosti na "F -- L" závislost
45 °C

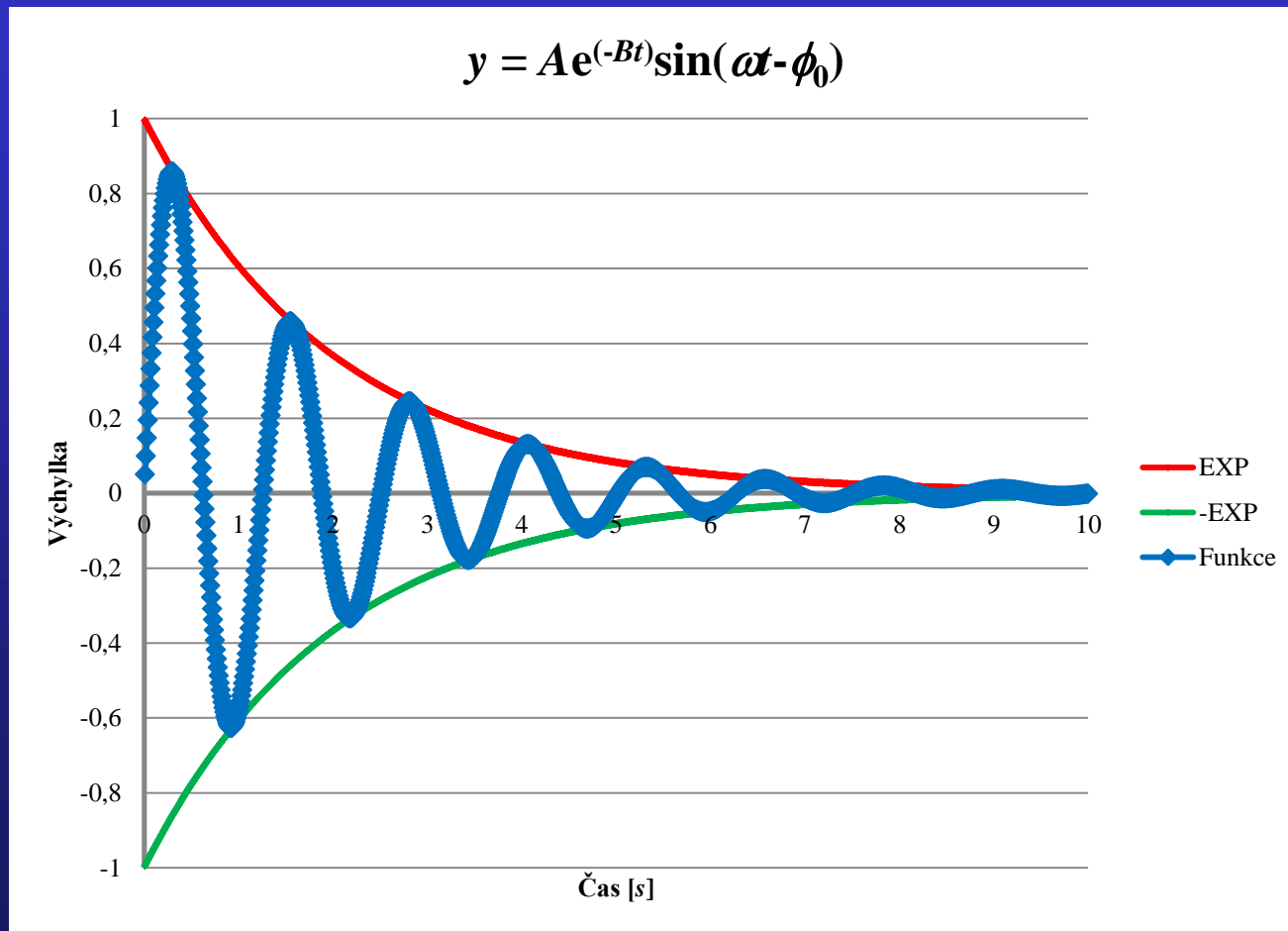
Metoda měření rezonanční frekvence

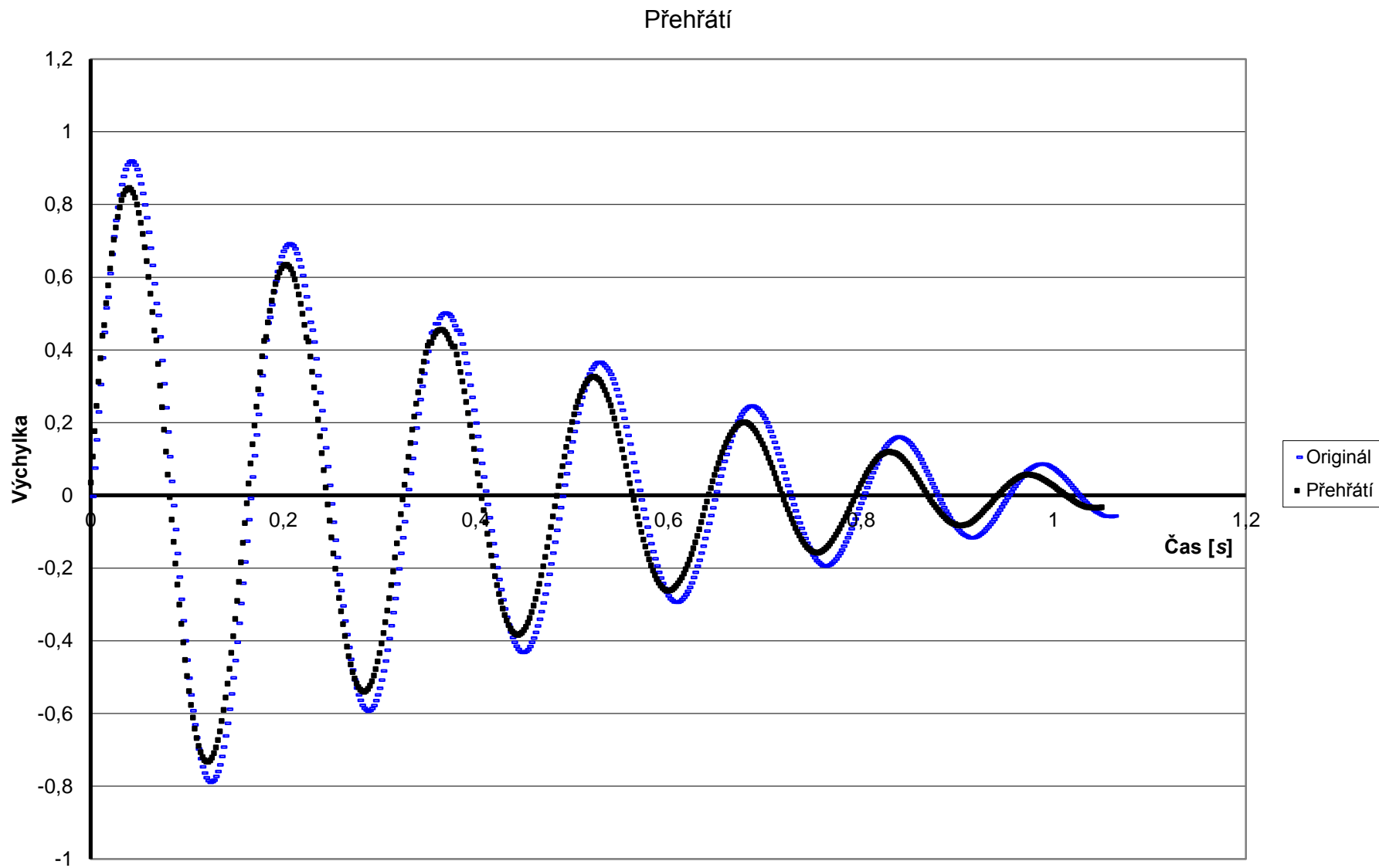
Měřicí aparatura pro měření rezonanční frekvence stentu

Nedestruktivní testování

- Odpověď na jednotkový silový skok
- Přechodová charakteristika spirálního stentu
- Tlumené kmity

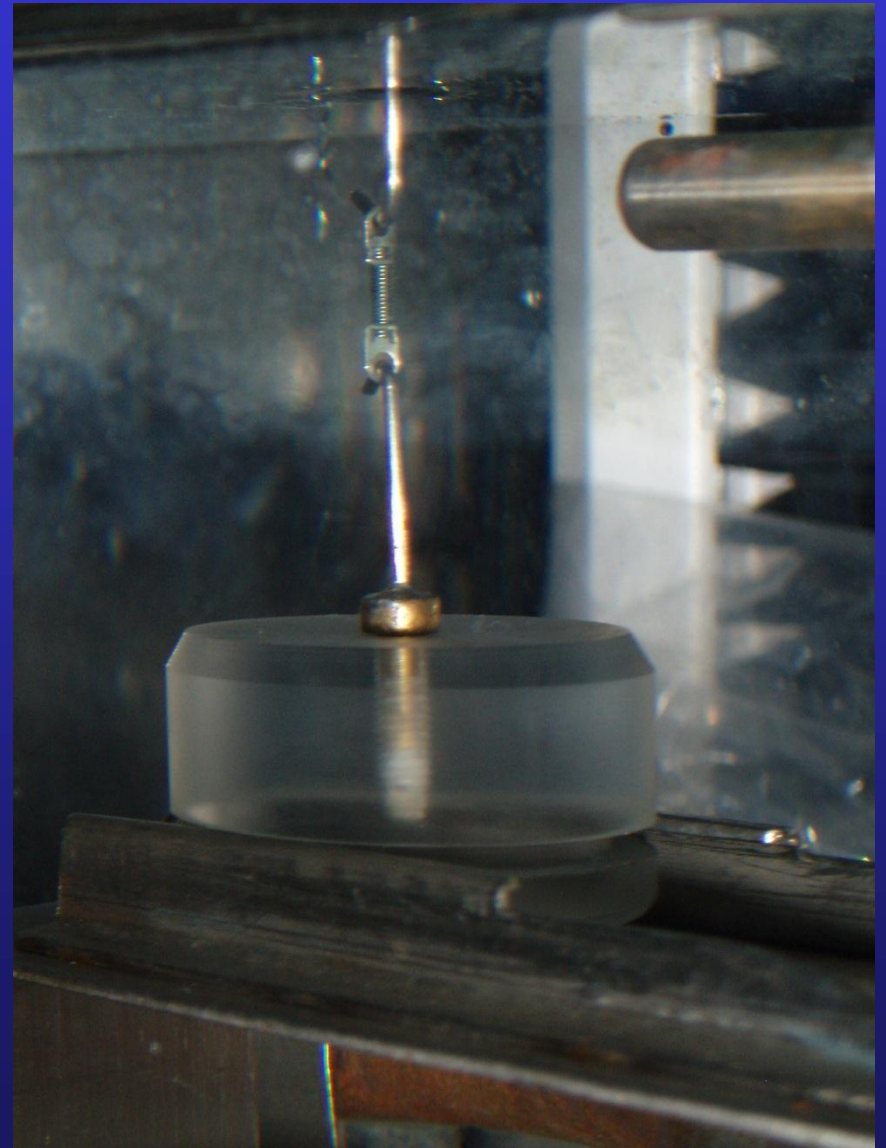
Projev nehomogenity materiálu

Moderní zařízení

Ortodontická pružinka

Instron

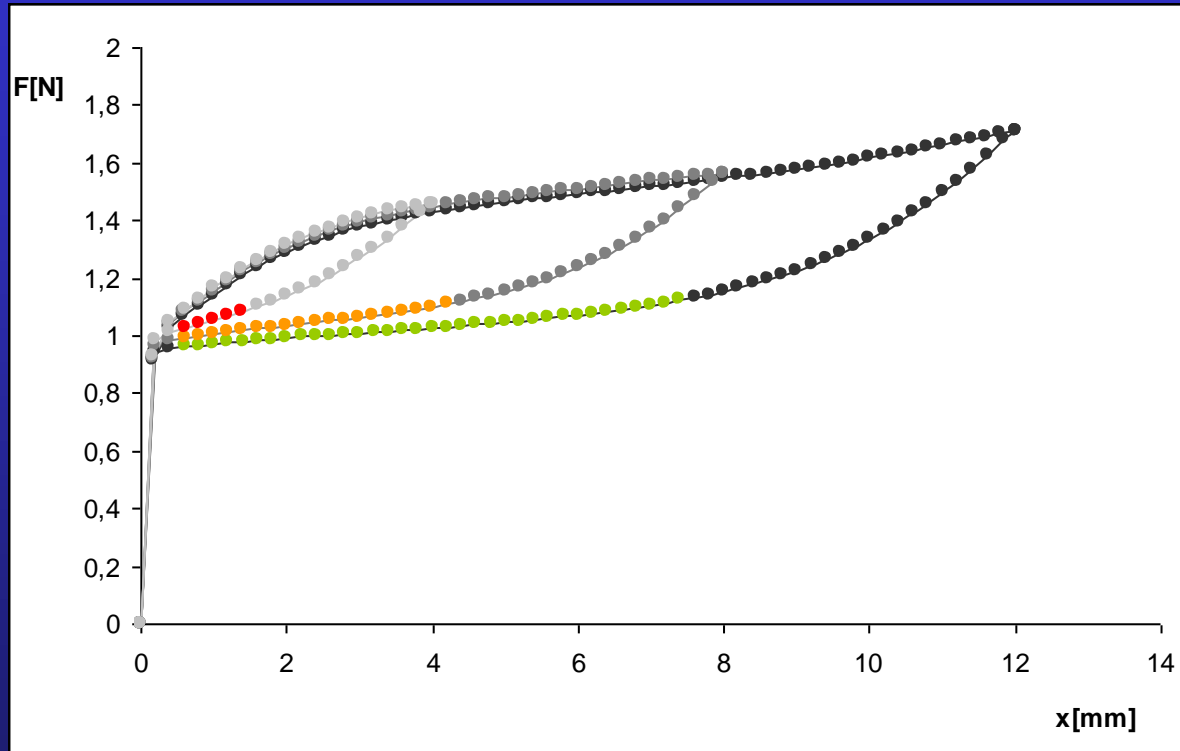

NiTi tažné pružiny

- **Velikosti**
  - 9 mm
  - 12 mm
- **Výrobci**
  - 3M Unitec
  - Ortho Organizers
  - GAC
  - American Orthodontics
  - Dentaurum

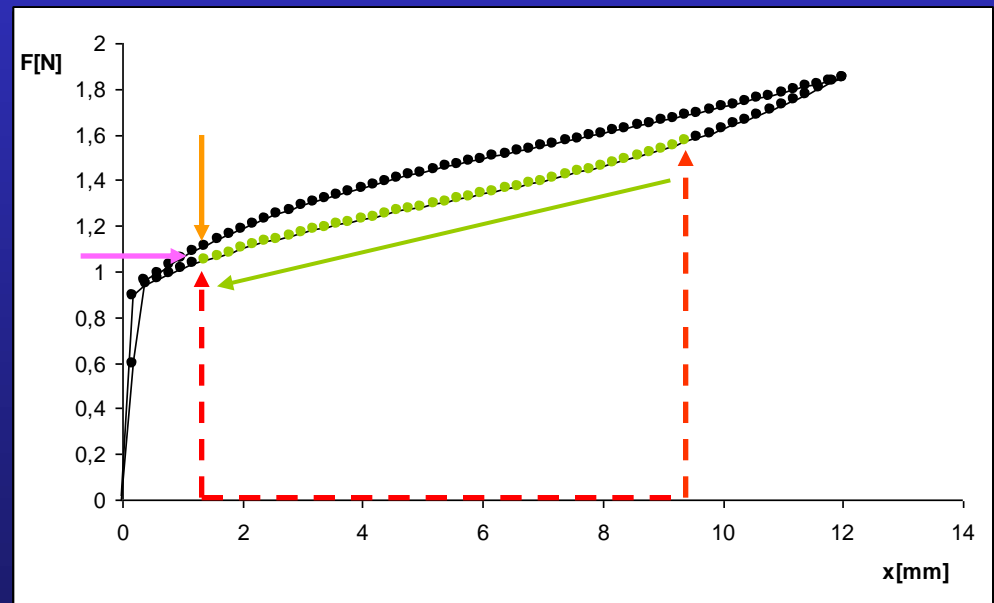
Měření

Výsledky

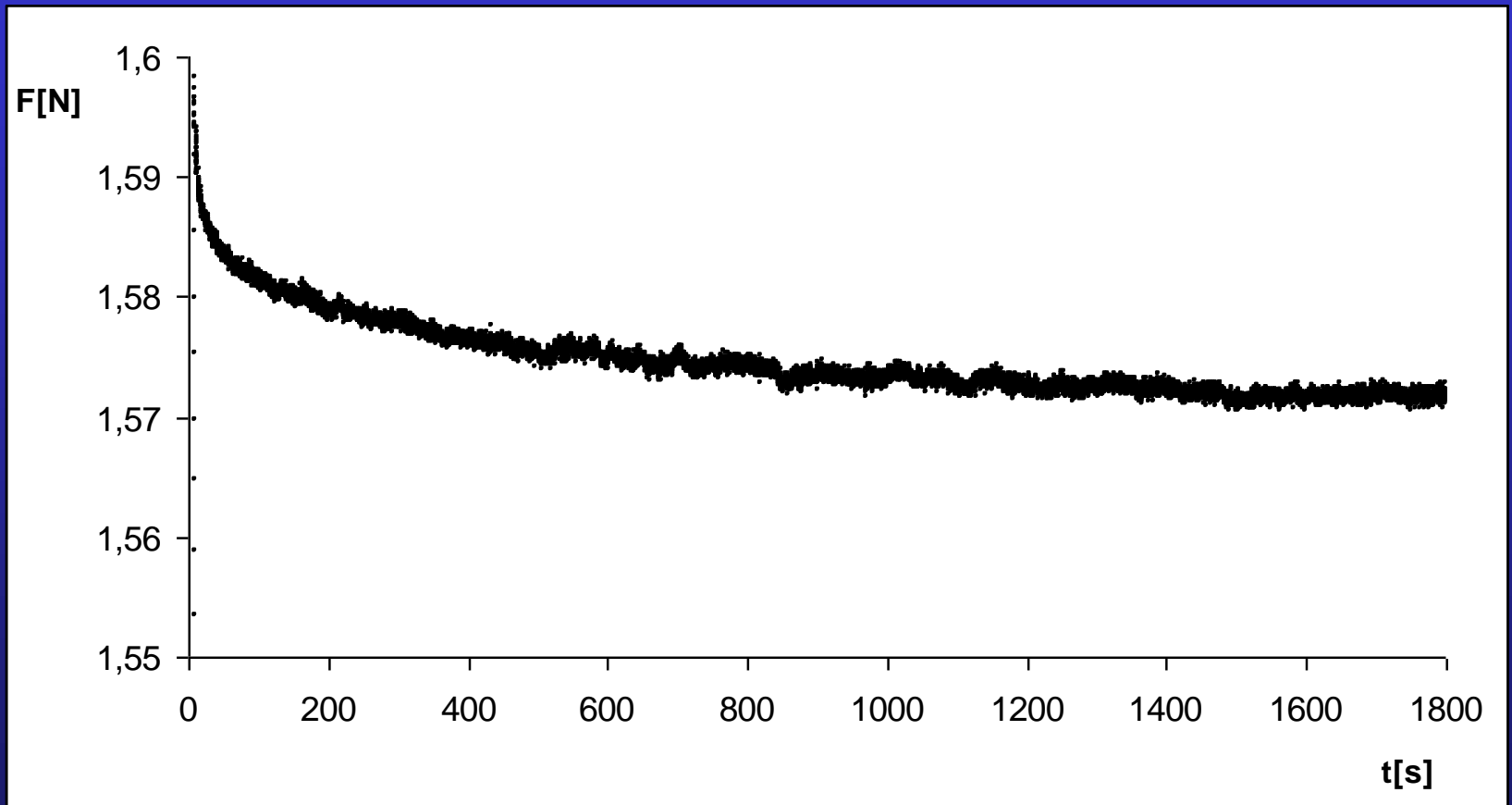
- $F = k \cdot (x - x_{od}) + F_0$

- k -směrnice
- x -prodloužení
- x_{od} -počátek plató
- F_0

Časová změna síly

Tabulky

9mm						
výrobce	typ	směrnice	plató		síla	
			od	do	od	do
3M		0,08	0,2	11,6	1,00	1,95
American Orthodontics		0,16	6,0	10,6	2,14	2,73
Dentaurum	modrá	0,06	1,4	9,4	1,05	1,57
Dentaurum	žlutá	0,09	0,4	11,6	1,18	2,29
GAC	L	0,02	0,4	7,4	0,95	1,12
GAC	H	0,04	0,6	7,4	1,75	2,08
Ortho Organizers		0,10	7,0	11,4	1,32	1,78
12mm						
výrobce	typ	směrnice	plató		síla	
			od	do	od	do
3M		0,04	4,4	23,9	1,27	2,17
American Orthodontics		0,07	9,4	19,6	1,88	2,64
Ortho Organizers		0,06	14,6	22,6	1,36	1,82

Děkuji za pozornost

